

Referanser: SKR 25/09, SKR 16/10, KR 26/10, SKR 30/10, KR 39/10, KM 11/10, SKR 13/11

Saksdokumenter:

KR 40.1/11	Regler for valg av representanter til samisk kirkeliv i bispedømmeråd og Kirkemøtet.pdf	
------------	---	--

Regler for valg av samisk representant til Nidaros bispedømmeråd

Sammendrag

Ifølge *Særskilte valgeregler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet 2011, kap 3, IV. § 2-4* skal Kirkerådet fastsette nærmere regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd etter forslag fra Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd vil på sitt møte 9.-10. mars d.å. foreslå slike regler (SKR 13/11). Saksdokumentet bygger på momentene i saksutredningen til Samisk kirkeråd.

Ordningsen med bruk av samiske elektorer ved valg av samisk representanter har vært brukt i *alle tre* nordligste bispedømmer, siden ordningen med samisk representant i bispedømmerådene ble innført (Kirkeloven 1997). Saksdokumentet redegjør for historikken fram mot vedtak av nye regler for valg av bispedømmeråd og Kirkeråd 2011.

Sørsamisk kirkeliv står i dag i en særstilling ved at det som en prøveordning (2009-2012) er etablert en egen struktur for sørsamisk kirkeliv gjennom kategorialmenigheten Saemien Åålmege/Samisk menighet i sørsamisk område (SÅ). Det ligger med andre ord til rette for et reelt alternativ til elektorordningen i Nidaros bispedømme, på en måte som i dag ikke finnes i Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmer.

Saksdokumentet drøfter to alternativer for gjennomføring av valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd: Enten valg ved 5 elektorer, eller valg foretatt av stemmeberettigede medlemmer av Saemien Åålmege/samisk menighet i sørsamisk område. Det siste alternativet er anbefalt i forslag til vedtak i sak SKR 13/11.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar følgende regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd etter anbefaling fra Samisk kirkeråd:

Samisk representant til Nidaros bispedømmeråd velges ved direkte valg ved medlemmene av Saemien Åålmege/samisk menighet i sørsamisk område.

Nidaros bispedømmeråd utarbeider valgmanntallet ut fra medlemslisten for Saemien Åålmege/samisk menighet i sørsamisk område.

Valget skjer som postvalg.

Saksorientering

Bakgrunn

I Kirkeloven § 23 heter det at det skal velges en nordsamisk representant til Nord-Hålogaland bispedømmeråd, en lulesamisk representant til Sør-Hålogaland bispedømmeråd og en sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd. Ifølge *Særskilte valgeregler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet 2011, kap 3, IV. § 2-4* skal Samisk kirkeråd oppnevne 10 samiske elektorer som forestår valget av samisk representant til henholdsvis Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmeråd. Med hensyn til tilsvarende valg i Nidaros bispedømme sier valgreglene imidlertid følgende:

Nærmere regler for valg av de sørsamiske representantene fastsettes av Kirkerådet etter forslag fra Samisk kirkeråd.

Samisk kirkeråd vil på sitt møte 9.-10. mars d.å. foreslå slike regler i rammen av sak SKR 13/11. Saksdokumentet bygger på momentene i saksutredningen til Samisk kirkeråd.

Historikk

Ordnningen med bruk av samiske elektorer ved valg av samisk representanter har vært brukt i *alle tre* nordligste bispedømmer, siden ordningen med samisk representant i bispedømmerådene ble innført (Kirkeloven 1997). Det har vært oppnevnt 10, 10 og 5 samiske elektorer / valgmenn for valget av samisk representant i henholdsvis Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland og Nidaros bispedømmer.

Det har imidlertid vært misnøye med elektorordningen. Det er hevdet at det er udemokratisk at så få deltar i valget, og man har erfaringer med at ikke alle elektorer heller har avgitt stemme. Av denne grunn ble det i perioden 2009-2010 arbeidet med å finne valgordninger som kunne erstatte elektorordningen ved valg av samiske representanter til bispedømmerådene.

En arbeidsgruppe nedsatt av Kirkerådet i 2009 så på muligheten for (1) samordning av samisk representasjon i de tre nordligste bispedømmerådene med representasjonen fra disse tre bispedømmene i Samisk kirkeråd (dvs. at samiske representanter i disse bispedømmerådene automatisk ble medlemmer av Samisk kirkeråd). Videre så man på muligheten for (2) styrking av reelt samisk demokratisk valg av disse representantene gjennom å erstatte elektorsystemet med forsøksordninger som bl.a. forutsatte opprettelse av egne samiske valgmanntall. Følgende ble foreslått for de respektive bispedømmer:

- Sør-Hålogaland: det opprettes et eget samisk kirkelig valgmanntall for Sør-Hålogaland bispedømme. Innmeldte i dette vil kunne stemme på samisk representant til Sør-Hålogaland bispedømmeråd / Samisk kirkeråd.
- Nord-Hålogaland: alle samiske menighetsrådsmedlemmer i Nord-Hålogaland bispedømme er stemmeberettigede ved valget av samisk representant til Nidaros

bispedømmeråd / Samisk kirkeråd (i utgangspunktet ønsket man samme ordning som foreslått for Sør-Hålogaland, men man anså det som urealistisk å opprette et slikt manntall for Nord-Hålogaland på så kort tid).

- Nidaros: medlemslista for Saemien Áálmege/samisk menighet i sørsamisk område fungerer som valgmanntall ved valg av samisk representant til Nidaros bispedømmeråd / Samisk kirkeråd.

Disse forslagene var tatt inn i forslaget til nye valgeregler for kirkelige valg 2011 som var til behandling i de sentralkirkelige råd og Kirkemøtet 2010 (SKR 16/10, KR 26/10, SKR 30/10, KR 39/10, KM 11/10).

Samisk kirkeråd ble imidlertid gjort oppmerksom på uavklarte problemstillinger knyttet til opprettelsen av etnisk baserte manntall i kontakt med Sametinget september 2010. Med henvisning til at juridiske og praktiske implikasjoner ved opprettelse av et etnisk basert manntall ikke var tilstrekkelig avklart, ba derfor Samisk kirkeråd i sak SKR 30/10 om at dagens valgordning for Samisk kirkeråd videreføres også ved valg i 2011. Samisk kirkeråd ba imidlertid om at et Samisk kirkemøte utredes, der et slikt kirkemøte tenkes gitt en rolle i å velge / fremme kandidater på samiske representanter til Samisk kirkeråd, bispedømmeråd og Kirkeråd (det siste er en aktuell problemstilling først ved valg 2013).

På denne bakgrunn vedtok Kirkemøtet knapt endringer i valgordningen for Samisk kirkeråd og samiske representanter til de tre nordligste bispedømmene i sak KM 11/10. Den eneste endringen er at det i § 2-4 i de nye valgreglene ble tatt inn en åpen formulering om valget av sørsamisk representant: "Nærmere regler for valg av de sørsamiske representantene fastsettes av Kirkerådet etter forslag fra Samisk kirkeråd." Med denne formuleringen ville man altså gi Samisk kirkeråd en mulighet til å vurdere om elektorordningen for Nidaros bispedømmes vedkommende skulle videreføres også for valget i 2011, eller for eksempel erstattes med direkte valg ved medlemmene i SÅ – Samisk menighet i sørsamisk område.

Vurdering av valgordning for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd

Sørsamisk kirkeliv står i dag i en særstilling ved at det som en prøveordning (2009-2012) er etablert en egen struktur for sørsamisk kirkeliv gjennom kategorialmenigheten Saemien Áálmege/Samisk menighet i sørsamisk område (SÅ). Det ligger med andre ord til rette for et reelt alternativ til elektorordningen i Nidaros bispedømme, på en måte som i dag ikke finnes i Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmer.

Alle samer i Nidaros bispedømme, samt alle sørsamer i øvrige bispedømmer i Den norske kirke kan melde seg inn i menigheten. Det samme kan deres barn og ektefeller/samboere/partnere. Status som medlem av den lokale menigheten endres ikke, selv om man melder seg inn i SÅ. I dag er det 236 registrerte medlemmer i SÅ. Av disse er 180 over 15 år og dermed stemmeberettigede ved kirkelige valg.

Med hensyn til fastsetting av regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd ved valget 2011, ser Samisk kirkeråd to aktuelle alternativer:

Alternativ 1: Elektorordningen videreføres

Valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd foretas av 5 elektorer oppnevnt av Samisk kirkeråd. I henhold til vedtak i Samisk kirkeråd (SKR 25/09) skal kjønnsbalanse og geografisk fordeling tilstrebes i valg av elektorer. Nordre Nidaros bispedømme, Midtre Nidaros bispedømme, Søndre Nidaros bispedømme, Hamar bispedømme og Sør-Hålogaland bispedømme skal være representert gjennom elektorene.

Alternativ 2: Valget foretas av stemmeberettigede i manntallet til sørsamisk menighet

Valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd foretas av alle stemmeberettigede (15 år og eldre) medlemmer i *Saemien Áálmege/Samisk menighet i sørsamisk område* (SÅ). Dette innebærer at SÅs medlemsliste brukes som valgmanntall.

Argumenter for alternativ 1

Elektorordningen har så langt fungert mindre tilfredsstillende. Evt. argumenter for å videreføre elektorordningen ligger derfor ikke i elektorordningen selv. Et argument for å holde på denne ordningen for det sørsamiske området også for valget i 2011 kan imidlertid være at saken ikke ble ferdig utredet før Kirkemøtets vedtak i 2010 og at evt. endringer i valgordningen bør skje samtidig i alle de tre nordlige bispedømmene.

Et annet argument for dette alternativet er at SÅ fortsatt er et forsøk, og at etablering av grunnleggende funksjoner ved menigheten fortsatt er en utfordring. Det kan stilles spørsmål ved om en ny funksjon skal tillegges menighetens manntall i en slik fase. Videre kan man si at antall medlemmer i menigheten er lavt, og at det gjenstår et arbeid med å styrke menighetens representative legitimitet for sørsamisk kirkeliv (antallet medlemmer i SÅ har imidlertid økt med ca 100 siden valget av menighetsråd til menigheten i 2009).

Argumenter for alternativ 2

Et argument for at de stemmeberettigede i manntallet til sørsamisk menighet likevel bør foreta valget av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd er at langt flere enn 5 personer (elektorer) da gis mulighet til å delta i valget. Dette gir større samiskkirkelig demokratisk legitimitet til representanten som velges inn i Nidaros bispedømmeråd.

Å gi manntallet til SÅ en funksjon som valgmanntall ved valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd ved valget høsten 2011, gir dessuten en god anledning til å styrke rekrutteringen til SÅ. En antatt økt oppslutningen om denne menighetsstrukturen, som favner om hele det sørsamiske kirkelivet, vil derfor være en god bivirkning av denne valgmodellen. I sin tur kan dette bidra til å styrke menighetens representative legitimitet for sørsamisk kirkeliv, og dermed øke medlemsregisterets legitimitet som manntall ved evt. senere valg av sørsamisk representant til bispedømmerådet.

I saksutredningen til Samisk kirkeråd i sak 13/11 vurderes argumentene for alternativ 2 å veie tyngst, og Samisk kirkeråd anbefales å fatte følgende vedtak:

Samisk kirkeråd anbefaler Kirkerådet å vedta følgende regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd:

Samisk representant til Nidaros bispedømmeråd velges ved direkte valg ved medlemmene av Saemien Åålmege/samisk menighet i sørsamisk område.

Nidaros bispedømmeråd utarbeider valgmanntallet ut fra medlemslisten for Saemien Åålmege/samisk menighet i sørsamisk område.

Valget skjer som postvalg.

Disse reglene svarer til forslag fremmet i sak KR 39/10 (Valgregler, herunder særskilte regler for de kirkelige valg 2011, inkludert representasjon for samisk kirkeliv og døvekirken. Evaluering av demokratireformen).

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for Kirkerådet.